

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНО-
ПРАВОВИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА
ЯРЕМЕНКА»
ДУ «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ» (ЧЕХІЯ)
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ПОЛЬЩА)
СТАМБУЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ТУРЕЧЧИНА)

МОЛОДЬ ТА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

21 червня 2024

Київ 2024

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 19 вересня 2024 року)*

Редакційна колегія:

К. Захаренко, доктор політичних наук, доцент;
І. Рашковська, кандидат психологічних наук;
Р. Драпушко, кандидат філософських наук, доцент;
С. Болтівець, доктор психологічних наук, професор;
О. Сіра, кандидат філософських наук;
Ю. Шевцова, кандидат наук з державного управління.

**МОЛОДЬ ТА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ** [Електронний ресурс]: збірник матеріалів Міжнародної
науково-практичної конференції (21 червня 2024 р.)/ Київ: УДУ імені Михайла
Драгоманова, 2024. 127 с. PDF-формат.

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Молодь та молодіжна політика в Україні в умовах воєнного стану» містить короткий зміст результатів наукових досліджень молодих та досвідчених дослідників, що стосуються молоді та молодіжної політики за умов військової агресії російської федерації проти України.

Матеріали зацікавлять науковців, викладачів, представників органів державного управління та органів місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, аспірантів, а також тих, хто цікавиться питаннями становища молоді, молодіжної політики та молодіжної роботи в Україні.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за достовірність викладеного матеріалу, автентичність цитат, вірність посилань несуть автори матеріалів, а також (для аспірантів) наукові керівники.

© *Автори публікацій, 2024*
© *Український державний університет*
імені Михайла Драгоманова, 2024

4. Пірен М., Ясенова А. Молода сім'я в сучасному українському суспільстві: стан та проблеми. *Український науковий журнал «Освіта регіону»*. 2011. № 4. С. 262–267.

5. Тимошенко Л. М., Сімахова А. О. Соціально-економічний розвиток і його кероване забезпечення в умовах інноваційної моделі суспільної динаміки. 2015.

6. Тлумачення слова «Сім'я»: Академічний тлумачний словник (1970–1980). URL: <http://sum.in.ua/s/sim.ja> (дата звернення: 23.10.2023).

7. Українське суспільство та економіка: інтерв'ю з Е.Лібановою URL: <https://forbes.ua/ru/war-in-ukraine/skilki-zalishilos-ukraintsiv-khto-ne-povernetsya-yakim-bude-ukrainske-suspilstvo-ta-ekonomika-intervyu-z-sotsiologineyu-elloyu-libanovoyu-17012023-11104>

Сергій Болтівець / Sergii Boltivets

*доктор психологічних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу наукового аналізу процесів
деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій
НДЦ «Інститут молодіжної та соціальної політики імені
Олександра Яременка» УДУ імені Михайла Драгоманова
(м. Київ, Україна)*

Сефа Булут / Sefa Bulut,

*доктор філософії з психології, професор кафедри консультативної
психології та керівник центру консультування студентів
Стамбульського університету
Ібн Халдуна (м. Стамбул, Турецька Республіка)*

ЕФЕКТИВНІСТЬ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ ГРОМАД НА ТЕРИТОРІЯХ ЖИТТЯ МОЛОДІ

EFFICIENCY OF THE YOUTH POLICY OF COMMUNITIES IN THE AREAS OF YOUTH LIFE

Розв'язання проблеми ефективності реалізації молодіжної політики територіальними громадами ставить питання про визначення відповідних світових тенденцій, за допомогою яких можливо з'ясувати мотиваційну динаміку реалізації молодіжної політики та встановити компаративні результати.

Упродовж останніх десятиліть увага дослідників до вивчення зазначеної проблеми відзначається багатомісрністю, як і сама проблема, та неослабним дослідницьким інтересом. Зокрема, за ініціативою і редакцією відомих науковців Франсіско А. Вілларруеля, Деніела Ф. Перкінса, Лінн М. Борден і Джоан Г. Кейт [1] підготовлено і видано ґрунтовну працю «Розвиток молоді в громаді: програми, політика та практика», що зосереджується на позитивних методах розвитку молоді та містить практичні інструменти та моделі для розроблення загальногромадських ініціатив, які розвивають компетенції та зосереджуються на схвалюваних громадами показниках. Вивчаючи потреби багатьох аудиторій, програми та політики, кожен розділ сприяє загальному розумінню того, «як» і «чому» відбувається розвиток молоді в громаді. Автори відзначають, що розвиток молоді не відбувається і не повинен відбуватися в ізольованих контекстах. Навпаки, він має бути вбудований у численні середовища, в яких взаємодіють і живуть молодь, їхні однолітки. І ця взаємодія має зосереджуватись на позитивних підходах і результатах. Основна ідея зазначених дослідників полягає в тому, що «фокус позитивного розвитку молоді переміщується з підходу, орієнтованого на зменшення проблем, орієнтованого на дефіцит, до ініціатив, які розвивають індивідуальний потенціал; замість того, щоб зосереджуватись лише на ризику, відбувся зсув до посилення захисних факторів, формування компетенцій, підвищення успішної поведінки та зменшення ризиків» [1].

Одним з показових прикладів є підвищення ефективності здійснення молодіжної політики у трьох спільнотах Королівства Бельгії – фламандській, франкомовній та німецькомовній та трьох регіонах – фламандському, брюссельському і Валлонії, узагальнене бельгійськими дослідниками Софі Вербрюгге, Зої Ноель, Луїзою Лебішо, Ларою Бонгарц, Флорансом Кассарт, Керолайном Леушем, Мілан Каллоенс, Барт Де Буазері і Полін Коенен [2]. Молодіжна політика, відзначають дослідники бельгійської молоді, входить до компетенції кожної громади, яка має автономію та відповідальність за власну молодіжну політику, адаптуючи її до своїх культурних і мовних особливостей.

Тому специфіка молодіжної політики в трьох бельгійських громадах відображає їх адміністративні структури, культурне розмаїття і мовну різноманітність цієї країни. Наприклад, у фламандській громаді молодіжною організацією, керованою молоддю, є Фламандська молодіжна рада, що складається з 16 радників. Половина радників є молодими людьми у віці від 16 до 30 років, а інша половина – молодіжними працівниками. Радники обираються молодими людьми віком від 12 до 30 років у Фландрії та акредитованими молодіжними організаціями, утворюючи консультативну раду, яка збирається щомісяця для голосування щодо політичних рекомендацій, обговорення позицій та політичної роботи, пов'язаної з молоддю [2]. Автори відзначають, що хоча в бельгійських громадах молодіжна політика децентралізована, вони докладають зусиль для співпраці між громадами. Оскільки Бельгія має різноманітне населення різного культурного походження молодіжна політика спрямовується на цю різноманітність і намагається розвивати інклюзивні ініціативи, які враховують різні «ідентичності» молоді.

Взаємозв'язок між місцевою громадою і конкретною територією мешкання корінних народів на належних їм масивах природних ресурсів втілюється у русі, який сприяв справедливості в охороні природи, а в 2010 році був офіційно заснований в Швейцарії як міжнародна асоціація «Консорціум ІССА» згідно зі Швейцарським цивільним кодексом. Це організація громадянського суспільства, заснована на членстві, яку підтримує міжнародний напівволонтерський Секретаріат у двадцяти двох країнах. «ІССА» нагадує аббревіатуру, але насправді означає «території, що охороняються місцевими громадами корінних народів» або «території життя». В особах членів і почесних членів Консорціуму ІССА представлено Чилі, Тайвань, Болівію, Еквадор, Індію, Мексику, Іран, Сенегал, Кенію, Танзанію, Коста-Ріку, Іспанію, Марокко, Хорватію, Південна Африку, Колумбію, Камерун, Бенін, Вірменію, Нікарагуа, Еквадор, Філіпіни, Конго, Італію, Замбію, США, Австралію, Францію, Канаду, Танзанію, Португалію, Бангладеш, Великобританію, Монголію, Руанду, Мадагаскар, Росію (Форум аборигенів), але немає України. Тому нами особисто підписано «Маніфест

територій життя» з представленням України і політичної позиції держави Українського народу: Україна буде підтримувати території для життя і щастя всіх корінних народів нашої планети. Підписаний нами «Маніфест територій життя» містить фундаментальну настанову на майбутнє, що визначає вирішальну місію дітей і молоді, включаючи ще ненароджених нащадків: «Вирішальна роль територій життя та їхніх опікунів у тому, щоб майбутні покоління успадкували світ, який є різноманітним, справедливим і зручним для життя» [3].

Серед політичних заходів Консорціум ІССА організував віртуальне багаття на честь Всесвітнього дня корінних народів на тему «Молодь корінного населення як провідник змін для самовизначення», де молоді корінні представники територій життя з усього регіону поділилися своїм досвідом та ідеями. Зокрема, Ех Хті Вах, корінний карен з М'янми та поточний координатор молодіжних дій Консорціуму ІССА Південно-Східної Азії, розповів про те, що робить консорціум, щоб забезпечити залучення молоді до більших територій життя та порядку денного збереження. Ех Хті сказав, що Консорціум ІССА розпочав різноманітну діяльність для розвитку потенціалу молоді корінного населення в багатьох сферах, включаючи документацію та практичні дослідження. За її словами, ці програми мають важливе значення для ініціювання розширення можливостей, знань і навичок серед корінної молоді: «Залучення [молоді корінних народів] до прийняття рішень сприяє передачі між поколіннями та дає молоді можливість робити внесок і брати участь [зі] своїми перспективами та інноваційними ідеями. Це забезпечує цілісне та стале управління біорізноманіттям. Майбутнє в наших руках. Наше майбутнє залежатиме від того, що ми робимо зараз. Зараз ми охороняємо планету – майже 80% залишків глобального біорізноманіття – тому що ми застосовуємо та поважаємо традиційні знання, мудрість і культуру. Ми потребуємо один одного для солідарності та співпраці, і ми віримо, що зможемо створити світліше та стійкіше майбутнє для всіх». Мішлен Саллата, лідер корінного населення з Південного Сулавесі та голова Barisan Pemuda Adat Nusantara (BPAN), розповіла

про боротьбу їхньої громади за забезпечення передачі знань між поколіннями від старших до молодих. Вона також звернулася до старійшин і молоді з числа корінного населення: «Для наших носіїв мудрості, давайте продовжувати обговорення між поколіннями та передачу знань між поколіннями. Ми, корінна молодь, можемо продовжувати нести факел мудрості та сили наступному поколінню, щоб врятувати світ» [4].

Ставлення молоді до реалізації свого життєвого призначення в громадах передає Естер Ва, секретар Альянсу корінних народів Бірми (АВІРА) і членом Ради Консорціуму ІССА, – тематичний представник з питань молоді та відносин між поколіннями: «Як молодь корінного населення Карен у сучасній М'янмі (Бірмі), ми часто зростаємо в громадах, які стикаються з різними проблемами, включаючи системну асиміляцію в некорінні суспільства, військові конфлікти та переміщення. З моменту нашого народження ми були пригноблені багатьма способами. Але незважаючи на величезні труднощі, багато молодих Карен зберігають міцний зв'язок зі своєю культурою, традиціями та ідентичністю. Якщо ми озирнемося на останні два десятиліття, молодь каренського корінного населення забезпечує передачу своєї культурної спадщини майбутнім поколінням. Корінні каренські громади мають глибокий духовний зв'язок із нашою землею та навколишнім середовищем. Оскільки багато молодих людей Карен усвідомлюють загрози, пов'язані з вирубкою лісів, видобутком корисних копалин та іншими формами видобутку ресурсів, ми виступаємо за практику сталого розвитку та захист навколишнього середовища на територіях наших предків. Ця стійкість і прихильність до нашого коріння спонукає нас взяти на себе провідну роль у збереженні та просуванні нашої культурної спадщини та територій предків. Ми активно формуємо майбутнє наших громад через різноманітні ініціативи та рухи та виступаємо за значні зміни» [5]. Як видно з наведеної тенденції, основою ефективності місцевої молодіжної політики є збереження молоддю культурної самобутності власних предковичних територіальних громад як територій життя, яким є що представити і розвивати у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Villarruel, F. A., Perkins, D. F., Borden, L. M., & Keith, J. G. (Eds.) (2003). *Community youth development: Programs, policies, and practices*. SAGE Publications, Inc., <https://doi.org/10.4135/9781452233635>

2. Youth policy in the three communities of Belgium (2024). This publication is an initiative of the youth administrations of the three Communities of Belgium as part of the Belgian EU Presidency 2024. EU Needs youths. https://euyouth2024.be/uploads/Youth-policy-in-the-three-communities-of-Belgium_2024-02-13-112134_fgep.pdf

3. Manifesto for territories of life (Version approved by the ICCA Consortium's 19th General Assembly on 28 June 2023). *ICCAs Home*. <https://www.iccaconsortium.org/manifesto-for-territories-of-life/>

4. Virtual Campfire celebrates Indigenous youth engagement and empowerment in Southeast Asia (2023). *ICCAs Home*. <https://www.iccaconsortium.org/2023/10/26/virtual-campfire-celebrates-indigenous-youth-engagement-and-empowerment-in-southeast-asia/>

5. Karen Indigenous youth are leading self-determination and revitalizing territories of life in Myanmar: Esther Wah (2023). *ICCAs Home*. <https://www.iccaconsortium.org/2023/09/19/karen-indigenous-youth-leadership-myanmar-territories-of-life/>

Ольга Волянiюк /Olha Volianiuk

*кандидат політичних наук, доцент,
старший науковий співробітник*

*НДЦ «Інститут соціально-правових та
політичних досліджень імені Олександра Яременка»*

*УДУ імені Михайла Драгоманова,
(м. Київ, Україна)*

**«PRIMUM NON NOCERE» ТА ІНШІ ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ОСНОВИ
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

**«PRIMUM NON NOCERE» AND OTHER FUNDAMENTAL PRINCIPLES
OF NATIONAL-PATRIOTIC EDUCATION**